

Podsumowanie filmu „Stadia Alzheimer”

Na tym filmie przedstawionych jest **7 stadiów demencji przy chorobie Alzheimera** według dr. **Barry'ego Reisberga**, profesora psychiatrii, a także koncepcja **retrogenezy**. Jakie są Twoje korzyści?

Lepsze zrozumienie choroby, a przede wszystkim jej przebiegu. Lepsze zrozumienie swoich klientów i umiejętność lepszego postępowania z nimi. W zależności od stadium można lepiej dostosować ćwiczenia do przebiegu choroby, a chore osoby będą mniej sfrustrowane. Wiedza ta zapewnia też większe bezpieczeństwo opiekunowi. Ułatwienie codziennej pracy. Odpowiednie interwencje (patrz też nasze filmy „Ćwiczenie...”) mogą nieco spowolnić przebieg choroby.

Retrogeneza:

Nasze kompetencje i umiejętności budujemy w określonej kolejności przez całe życie. Na przykład najpierw **uczymy się chodzić**, a dopiero **później kontrolować oddawanie moczu i kału**. Retrogeneza mówi, że w przypadku demencji tracimy te umiejętności w odwrotnej kolejności (przynajmniej w większości).

Siedem stadiów FAST (Functional Assessment Staging)

Opisują one, które funkcje są jeszcze możliwe w danym stadium lub jakie typowe cechy występują w danym stadium.

Stadium 1:

Nie może być wykryte przez osobę chorą ani inne osoby, ale typowe dla choroby złogi mogą być obecne w mózgu już **30 lat PRZED zachorowaniem na Alzheimera** (ew. nawet 50 lat przed) - nie powodują one jednak zaburzeń.

Stadium 2:

SCI (subjective cognitive impairment = subiektywne zaburzenia poznawcze)

Może rozpocząć się **15 lat przed zachorowaniem**, TYLKO same chore osoby odczuwają lekkie zaburzenia takie jak gubienie przedmiotów czy zapominanie różnych rzeczy. Opiekunowie jednak tego nie zauważają.

Stadium 3:

MCI (mild cognitive impairment = lekkie zaburzenia poznawcze)

Teraz również **inne osoby** zauważają, że często występują **problemy** z koncentracją, nieznanymi przedmiotów, pierwsze niepewność przede wszystkim w obcym otoczeniu, błędy podczas pracy, **problemy w znajdowaniu odpowiednich słów...**

Objawy te **mogą wystąpić już 7 lat PRZED stadium 4.**

Chore osoby potrafią same o siebie zadbać, można je porównać pod względem samodzielności do młodzieży w wieku 13-19 lat. Błędy i **niepełnosprawności** są jednak **zazwyczaj dość skutecznie ukrywane przed innymi osobami**, bowiem jeśli ktoś zapomni słowa „widelec”, może zamiast niego powiedzieć „sztućce” i nikt nie zauważy, że osoba ma problem ze znalezieniem odpowiednich słów.

W stadiach 1-3 nie ma jeszcze zdiagnozowanego Alzheimera.

Stadium 4:

Poniższy film ma pokazać, jak może oddziaływać na przykład stadium 4.

Film sytuacyjny o stadium 4:

Małżeństwo Fritz (86 l.) i Christine (83 l.) mieszkają w domu. W tym odcinku pan Fritz często jest dezorientowany. Jego żona mówi, że czasami jest po prostu nieuważny. Nie chce zauważyć, że mogą to być już objawy lekkiej demencji. Robi mu też stale zarzuty, gdy objawia się jego choroba. On próbuje to ukryć. Właśnie miał pedicure (pani Hannelore przyszła do domu na pedicure) i chciałby zapłacić.

Treść filmu o stadium 4

Jak opisano w sytuacji, pan Fritz powinien zapłacić po pedicure.

„Ile płacę?” - pyta. Pani Hannelore: „42”. On daje jej 100 i mówi „reszty nie trzeba” (tak jak mówi, dając napiwek).

Pani Christine woła z przerażeniem: „Zwariowałeś?”

Analiza filmu o stadium 4

Pan Fritz szuka czegoś w swoim portfelu. Widocznie **wie**, że zwykle daje się jakiś **napiwek**. **Ale ile?** Prawdopodobnie już myśli o tym, ile dać, gdy szuka pieniędzy. ale powinien wiedzieć, że zwykle daje się tylko o kilka euro więcej. Mógł dać na przykład 45. Może nie potrafił już **znaleźć odpowiednich banknotów**: np. 2 razy 20 i jakieś monety.

Dlatego szuka banknotu, który wydaje się wystarczająco duży, a potem mówi, że reszty nie trzeba. W ten sposób **nie musi się przyznawać**, że ma **problemy z liczeniem** lub znalezieniem odpowiednich banknotów. Jego żona nadal nie chce zrozumieć, że to właśnie jest objaw choroby, i ma do niego pretensje.

Opis stadium 4: Chodzi tutaj o **lekką demencję**. Od tego stadium **chorobę można zdiagnozować**. Trwa ono **około 2 lata**. Takie osoby można porównać pod względem samodzielności do **8-12-latka**. Jeśli osoba mieszkałaby sama, zwykle byłoby nadal możliwe, ale wiązałoby się to już z wieloma niebezpieczeństwami.

Pamięć krótkotrwała jest wyraźnie ograniczona, koncentracja szybko spada. Radzenie sobie z niebezpiecznymi urządzeniami może być problematyczne, rachunki pozostają niezapłacone, radzenie sobie z pieniędzmi jest ogólnie trudne (zobacz nasz film), skomplikowane zadania nie są już możliwe, orientacja w nieznanym miejscu jest prawie niemożliwa.

Stadium 5:

Poniższy film ma pokazać, jak może oddziaływać na przykład stadium 5.

Film sytuacyjny o stadium 5:

Małżeństwo Fritz (86 l.) i Christine (83 l.) mieszkają w domu. W tym odcinku pan Fritz jest bardzo zdezorientowany. Jego żona uważa, że to po prostu ze względu na jego wiek. Nie chce zauważyć, że mogą to być już objawy średniej demencji. Często ma do niego pretensje.

Treść filmu o stadium 5

Małżeństwo siedzi przy stole i przegląda czasopisma. Pani Christine wstaje i mówi, że idzie do łazienki i będzie się szykować. Dla niej zupełnie oczywiste, o co chodzi - NA CO chce się szykować. Przecież świętują 50. urodziny córki. To całkiem oczywiste, że również ON musi to wiedzieć. Dlatego go trochę popędza, żeby i on w końcu za coś się zabrał. Ale on nie ma o niczym pojęcia. Zapomniał o tej okazji i pyta, co ma zrobić. Ona na to z niecierpliwością: „No ubierz się ładnie! Lisa ma 50. urodziny!” Więc on wstaje i idzie się przebrać. Ale JAK? Zakłada starą kurtkę roboczą. Ona wraca i pyta, czy się ładnie ubrał, a on: „Tak, tak”.

Teraz go widzi i mówi z wyrzutem: „W TĘ starą szmatę...?”

Analiza filmu o stadium 5

Pan Fritz nie potrafi się już sam ubierać się odpowiednio do sytuacji.

Opis stadium 5: Chodzi tutaj o **średnią demencję**. Od tego stadium osoba **NIE powinna już sama mieszkać**. Jej samodzielność jest porównywalna do **dziecka w wieku 5-7 lat**. Stadium to trwa średnio ok. **1,5 roku**. Osoby w tym stadium często noszą codziennie te same ubrania, nie potrafią się już ubrać adekwatnie do sytuacji (patrz film powyżej), np. zimą idą na zakupy w piżamie itp. Higiena osobista często znacznie się pogarsza. Na pierwszy plan wysuwa się dezorientacja co do miejsca i czasu. Coraz trudniej jest zapamiętywać miejsca i imiona

Stadium 6:

Poniższy film ma pokazać, jak może oddziaływać na przykład stadium 6.

Film sytuacyjny o stadium 6:

Małżeństwo Fritz (86 l.) i Christine (83 l.) mieszkają w domu. W tym odcinku pan Fritz jest bardzo mocno zdezorientowany. Żona pomaga mu w wielu sprawach życia codziennego, np. podczas ubierania się. Ale on zwykle chce to robić sam. Ona robi to według niego za szybko.

Treść filmu o stadium 6

Pan Fritz właśnie sam założył koszulę. Wprawdzie udało mu się zapiąć dobrze niektóre guzki, ale niektóre znowu źle.

Potem widzimy go wychodzącego z pokoju w 2 różnych butach.

Analiza filmu o stadium 6

Pan Fritz **nie potrafi się już sam ubrać**. Guziki są często źle zapięte, czasami zakłada byty z różnych par - o ile można jeszcze mówić o zakładaniu, bo sznurowadeł zwykle nie potrafi już zawiązać. Niektóre osoby wkładają nogi do niewłaściwych nogawek spodni lub ręce do niewłaściwych rękawów, nie potrafią już rozsuwać ani zasuwać zamków błyskawicznych itp.

Opis stadium 6: Jest to **ciężka demencja**, która trwa około **2,5 roku**. Osoby takie potrzebują całodobowej opieki. Ich samodzielność odpowiada **małemu dziecku**. Ani ubieranie się, ani mycie, ani prysznic nie są możliwe samodzielnie. Nawet regulacja temperatury wody zwykle nie jest już możliwa. Obsługa spłuczki toalety staje się zbyt trudna i często osoba nie potrafi już używać dozownika papieru toaletowego. Może to prowadzić do nieprzyjemnych zabrudzeń. W tym stadium

pojawia się również nietrzymanie moczu i stolca. Orientacja w domu może już być problematyczna, a najbliżsi krewni często nie są rozpoznawani. Często występują zakłócenia cyklu dnia i nocy.

Stadium 7

Tutaj przygotowaliśmy film.

Opis stadium 7 Chodzi tutaj o **bardzo ciężką demencję**, która może trwać **7 lat** lub dłużej. Osoby w tym stadium wymagają **całodobowej opieki i pielęgnacji**. Zwykle mówią jeszcze kilka słów, ale nawet to ulega później ograniczeniu do jednego słowa.

Samodzielne chodzenie, a później siedzenie, stają się niemożliwe. Zanika również śmiech. Osoba nie potrafi już trzymać podniesionej głowy, ponieważ odpowiednie elementy sterujące mięśniami już nie działają. Na koniec pozostają najprostsze odruchy ssania i chwytania.

Zdobyta wiedza

Zaobserwować, jakie zadania nie są już wykonywane. Najpierw określone rzeczy nie są wykonywane tylko czasami, ponieważ **utrata kompetencji** podlega również **wahanom** (kondycja w danym dniu itp.).

Należy próbować **stymulować** jeszcze takie osoby, **dopóki jest to możliwe**, aby **wykonywały określone zadania** - nawet jeśli robią przy tym błędy. Nie wskazywać im problemów, tylko okazywać uznanie za rzeczy, z którym nadal sobie radzą. W razie zauważenia objawów, które można przypisać do stadiów, osoby należy zawsze przydzielić do **stadium wyższego stopnia**. A więc jeśli wystąpią typowe objawy stadium 4, ale osoba nie potrafi się ubrać odpowiednio do sytuacji, osoba ta znajduje się w stadium 5 (nie stosować więc „wartości średniej”).

Należy spróbować **dowiedzieć się, ile punktów MMSE** ma osoba i na podstawie grafiki w filmie „Formy demencji” określić, **jakie zadanie** można takiej osobie jeszcze przydzielić. Na tej podstawie można również określić, jakie ćwiczenia mogą mieć jeszcze sens.

Polecana bibliografia

Wyszukiwanie w Internecie „stadia Alzheimer” lub „Barry Reisberg” albo „stadia demencji”

Patrz też nasz film „Ćwiczenia...”

Patrz też nasz film „Interwencje psychospołeczne”

Patrz też nasz film „Formy demencji”